

N 1474-50479, N206673, N206674, N206728, N206729

Byfunn fra felt FE – Folkebibliotekstomten, Kjøpmannsgata 20-26. (TA 1973/1) Gbnr. 401/285, Trondheim kommune, Trøndelag.

Folkebibliotekstomten

Oversikt over delfelt

 Etterreformatorisk kjeller

1:500

Figur 1: Oversikt over delfelt på Folkebibliotekstomten. (Hodkinson 1986:9).

Sammendrag gjenstander:

Gjenstand	Antall
Alenmål	1
Avslag	9
Bakstehelle	87
Ballast	2
Bark	4
Beger	2
Beholder	1
Belte	3
Beltespenne	3
Beslag	6
Bissel	5
Bjelle	1
Blikk	1
Blokk	3
Bolle	1
Brent leire	1
Brikke	2
Bryne	120
Bygningsdel	1
Bygningsstein	97
Bøtte	5
Bånd	3
Båt	1
Båtdel	3
Dekorelement	3
Digel	16
Doppsko	4
Drikkeglass	5
Eike	0
Emne	9
Eske	1
Fat	2
Figur	2
Flaske	16
Flis	4
Fottøy	455
Fragment	414
Futteral	3
Garn	1
Garnfløtt	15
Garnvinde	2

Gjenstand	Antall
Gevir	65
Gryte	28
Hank	3
Harpun	1
Hengsel	2
Hjalt	1
Hjul	2
Horn	39
Hylster	1
Håndtak	17
Håndten	1
Hår	4
Ildslagningsstein	7
Islegg	7
Kam	59
Kar	71
Kile	4
Kjede	1
Kjerne	1
Kjetting	1
Klesplagg	4
Knagg	2
Knapp	1
Kniv	11
Knoll	1
Knopp	1
Knute	1
Kolbe	1
Kopi	1
Kors	3
Krampe	3
Krok	6
Kule	2
Kutt	174
Kvernstein	2
Lampe	3
Leirkar	759
Leirklining	6
Leketøy	8
Lest	1
Lokk	18

Gjenstand	Antall
Lås	3
Låsepinne	9
Maske	1
Medaljong	2
Meisel	1
Murhake	1
Mynt	9
Mørtel	6
Nagle	124
Nøkkel	3
Nøstepinne	1
Nøtt	1
Nål	38
Osteologisk materiale	622
Perle	13
Pigg	1
Pinne	171
Pipe	14
Planke	10
Plate	12
Plugg	82
Produksjonsavfall	1239
Propp	1
Prøve	270
Pung	1
Pølsepinne	51
Rem	39
Remse	9
Remspenne	1
Ring	8
Roplate	1
Runepinne	14
Rør	1
Saks	1
Sepulkralstein	4
Skaft	5
Skive	20
Skje	16
Skjørbrent stein	2
Skål	27

Gjenstand	Antall
Slagg	107
Sleiv	2
Slipestein	5
Slire	33
Smykke	1
Smykkestein	1
Snor	27
Spade	1
Spann	5
Spatel	7
Spenne	5
Spiddestokk	1
Spiker	117
Spillebrikke	28
Spinnehjul	26
Spyd	4
Stabel	2
Stake	1

Gjenstand	Antall
Stang	7
Stav	5
Stein	42
Stift	1
Stikke	6
Stokk	8
Stol	1
Støpeform	5
Stropp	1
Syl	1
Søkke	16
Søm	1
Talje	2
Tau	25
Tekstil	47
Tellepinne	5
Ten	1
Terning	3

Gjenstand	Antall
Tetning	5
Trau	2
Tråd	1
Tyngde	22
Tønne	13
Ukjent	373
Vabein	3
Vekt	2
Vektlodd	4
Vev	2
Vevlodd	65
Vevskje	1
Vevsverd	6
Vindusbly	1
Vindusglass	13
Øse	1
Åre	3

Sammendrag materiale:

Materiale	Antall
Aske/trekull	1
Bark	9
Bein	831
Bein/bronse	1
Bein/gevir	217
Bein/horn	8
Bein/kobber	1
Bein/kobberlegering	2
Bein/sølv	1
Bein/tann	7
Bein/tre	4
Bergart	260
Bergart/tre	1
Bly	9
Botanisk materiale	31
Bronse	32
Bronse/horn	0
Bronse/jern	0

Materiale	Antall
Bronse/jord	1
Bronse/slagg	4
Chert	3
Chert/flint	1
Elfenbein	2
Elfenbein/jern	1
Emalje	1
Fjær	1
Flint	53
Gevir	364
Gevir/bein	397
Gevir/bein/horn	9
Gevir/bein/jern	1
Gevir/bein/ukjent	100
Gevir/horn	1
Gevir/tann	3
Glass	63
Glimmer	2
Hamp	4

Materiale	Antall
Harpiks	3
Horn	38
Horn/bein	1
Horn/gevir	1
Horn/jern	2
Jern	259
Jern/botanisk materiale	1
Jern/kleber	1
Jern/lær	1
Jern/slagg	1
Jern/tre	5
Jord	17
Jord/bein	1
Jord/leire	1
Kalkstein	1
Keramikk	798
Keramikk/ukjent	1

Materiale	Antall
Kleber	229
Kobber	6
Kobberlegering	21
Kunststoff	1
Kvarts	2
Lær	1209
Lær/tre	4
Lær/ukjent	1
Lær/ull	1
Leire	29
Marmor	1
Mørtel	6
Organisk materiale	17

Materiale	Antall
Organisk materiale/hamp	1
Organisk materiale/lær	2
Pimpstein	1
Pipeleire	6
Porfyr	2
Skifer	28
Skinn	1
Skjell	7
Slagg	100
Sølv	10
Sølv/tre	1
Stål	0

Materiale	Antall
Tann	29
Tann/gevir	1
Tegl	98
Tegl/leire	0
Tekstil	53
Tekstil/skinn	2
Tinn	1
Tjære	5
Tre	1041
Trekull	3
Ukjent	38
Ukjent/slagg	2
Ukjent/tre	2
Ull	19

Funnomstendigheter:

F. ved arkeologiske undersøkelser på Folkebibliotekstomten, delfelt FE i 1974-1976.

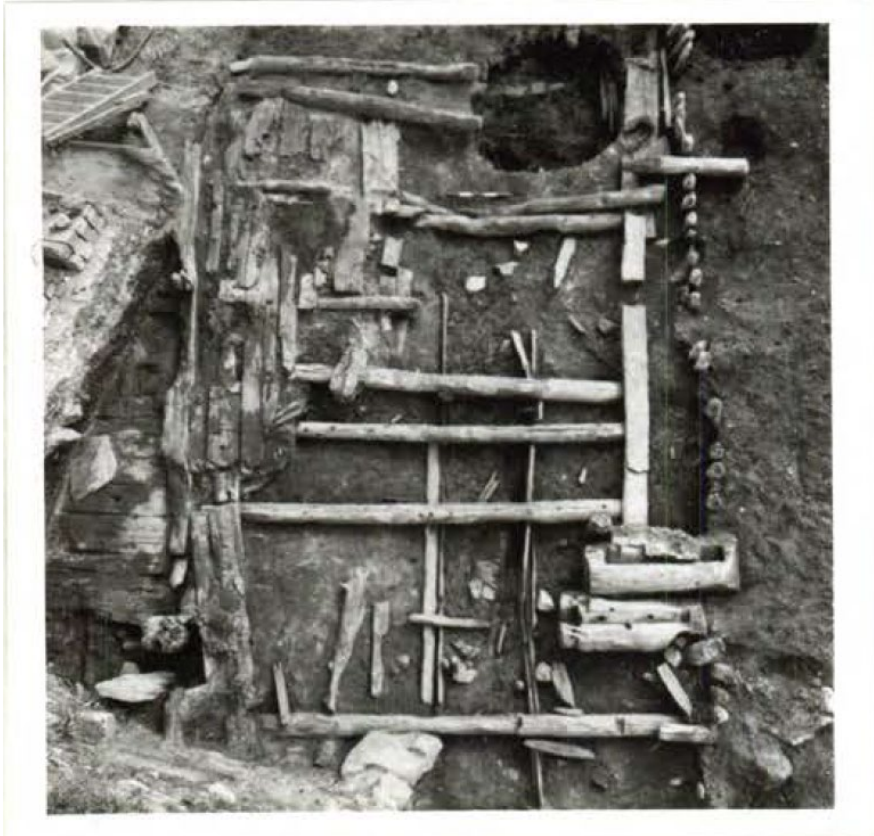
Felt FE utgjør en av de tidligste delfeltene som ble åpnet i utgravningsområdet, og ligger mellom FA i nord og FF i sør. Grensen mellom FE og FA var noe «flytende», og skiftet litt fra fase til fase, mens grensen mellom FE og FF besto av en gjenværende profilvegg. Da sistnevnte profilen ble gravd i 1975, ble det tydelig at den utgjorde en fortsettelse av situasjonen i FE og ble derfor innlemmet i dette feltet (Hodkinson 1986).

I utgangspunktet skulle hele delfeltet graves stratigrafisk, men dette viste seg å ikke være gjennomførbart, og delfeltet ble derfor gravd med forskjellig fremgangsmåte for hvert år; mot slutten av 1975 ble én del av feltet («road area») gravd før resten, og i 1976 ble nordlig halvdel gravd før sørlig halvdel.

Ved utgravningen ble det påvist flere konstruksjoner og gatenivå, og disse ble nummerert med hhv. K-nr og G-nr. Det ble også funnet øst/vest-gående skiller som ble tolket til å utgjøre eiendomsgrenser. Én slik grense befant seg i nordlig del, samt én i sørlig del av feltet, og felt FE er dermed tolket til å utgjøre én eiendom.

Bygningsstrukturen på feltet minner om den i felt FA. I sørlig del av feltet gikk det en øst/vest-gående passasje, som videre førte til en nord/sør-gående og svært forstyrret gate i østlig del av feltet. Vest for gaten ble det funnet fire områder med bygninger samt og én korridor, hvorav bygningen lengst mot øst ble gravd ut som del av felt FT. De tidligste bygningene på feltet lå i vest, og bygningene hadde utgang mot øst. Da det skulle bygges i østlig del, måtte det etableres en korridor mellom bygningene for tilgang (Hodkinson 1986).

Det ble også funnet flere moderne forstyrrelser på feltet, blant annet en øst/vest-gående grøft under Skjoldagerveita som delte feltet i to, samt et fundament til en safe og en brønn.

Figur 2: Passasje K19 og bygning K21 i fase 6b. Stolperekken til høyre utgjør FA K17. Bildet er tatt mot øst. (Hodkinson 1986:56).

Figur 3: Bygning K24 og passasje K26, fase 7. Bildet er tatt mot øst. (Hodkinson 1986:65).

Stratigrafi og faseinndeling:

Delfeltene ble delt inn i 11 stratigrafiske faser, basert på observerte endringer i konstruksjonsmønstre (Hodkinson 1986). Den senere stratigrafiske analysen for Folkebibliotekstomten grupperte alle delfeltene i 12 hovedfaser (Christophersen et.al. 1988:48), som i 1994 ble korrelert med absolutte dateringer for de respektive fasene fra 900-tallet til etter 1600 (Christophersen og Nordeide 1994). De absolutte fasedateringene for baseres på dendrokronologi, myntfunn, sko, keramikk og C14-dateringer.

Delfeltfaser felt FE G-tall utgjør gatenivå. (Hodkinson 1986)	Hovedfaser (Christophersen et.al. 1986:48)	Datering e.kr. (Christophersen og Nordeide 1994)
11	12	1600-
10 9	11	1500-tallet
10 9	10	1325-1500
8, G11	9	1275-1325
7B, G10	8	1225-1275
7A, G9 7A, G8 7A, G7	7	1175-1225
6B, G6	6	1150-1175
6A, G5	5	1100-1150
5, G4 4, G3	4	1050-1100
3	3	1025-1050
2, G2	2	-1025
1, G1	1	900-tallet

Tabell 1: Faseinndelinger og kronologi, jfr. Hodkinson 1986, Christophersen et. al 1988:48 og Christophersen og Nordeide 1994

Dateringer:

For Felt FE foreligger 15 dendrokronologiske dateringer:

N-nr.	Datering	Lagnummer
N32769	Ytre årring: 1039 e.kr.	780
N32773	Ytre årring: 1035 e.kr.	665
N40225	Ytre årring: 981 e.kr.	1117
N28465	Ytre årring: 1001 e.kr.	829
N39982	Ytre årring: 1025 e.kr.	1081E
N32776	Ytre årring: 1060 e.kr.	903
N28842	Ytre årring: 1021 e.kr.	861
N38458	Ytre årring: 935 e.kr.	917
N40234	Ytre årring: 1023 e.kr.	1081D
N31882	Ytre årring: Ca. 914-954 e.kr.	905
N28844	Ytre årring: 1017 e.kr.	858C
N37830	Ytre årring: 981 e.kr.	1116
N35303	Ytre årring: 1085 e.kr.	489
N40439	Ytre årring: 955 e.kr.	1205
N40443	Ytre årring: 1007 e.kr.	1270

Tabell 2: Oversikt over dendrokronologiske dateringer på felt FE.

Av prøver som har blitt tatt ut fra feltet har 1 blitt datert med c-14:

N-nr.	Datering	Lagnummer
N39907	980 ± 60 BP, kal. 997 - 1157 AD (IntCal 20, 68,3%). Labref.: T-2369.	1227

Tabell 3: Oversikt over C-14- dateringer på felt FE.

Følgende mynter fra felt FE har blitt datert:

N-nr.	Datering e.Kr. (Skaare, K. 1989).	Lagnummer
N31626	Ca. 1065-1080	963
N14419:1	Ca. 1270-1320	36
N14419:2	Ca. 1270-1320	36
N14419:3	Ca. 1270-1320	36
N36474	Ca. 1065-1080	1043

Tabell 4: Oversikt over daterte mynter på felt FE. (Kilde: Skaare, K. 1989).

Dokumentasjon fra feltet inneholder 3 feltdagbøker, 175 plantegninger, 85 detalj-tegninger, 4 «seksjonstegninger», samt 1 større tegning (ifølge Hodkinson 1986). I tillegg finnes også en mengde fotografier. Rapporten og den stratigrafiske analysen av feltet foreligger i Hodkinson 1986.

Feltledere: Chris Spencer (1974-1975), Steve Coll (1974), Per Smed Philipsen (1975), Martin Howe (1975- 1976), Jonathan Wordsworth (1976).

Koordinater: Projeksjon: EU89-UTM; Sone 32, N: 7034372, Ø: 569931.

Funnet av: Chris Spencer, Steve Coll, Per Smed Philipsen, Martin Howe, Jonathan Wordsworth.

Funnår: 1974,1975 og 1976

Litteratur:

Christophersen, A. et.al. (1988): Utgravning, kronologi og bebyggelsesutvikling. *Fortiden i Trondheim bygrunn: Folkebibliotekstomten. Meddelelser* (13, del 1). Trondheim: Riksantikvaren.

Christophersen, A. og Nordeide, S.W. (1994): *Kaupangen ved Nidelva: 1000 års byhistorie belyst gjennom de arkeologiske undersøkelsene på folkebibliotekstomta i Trondheim 1973-1985.* Oslo: Riksantikvaren.

Hodkinson, B. (1986): Stratigrafisk analyse. Delfelt FE og FF. Fortiden i Trondheim bygrunn: Folkebibliotekstomten. *Fortiden i Trondheim bygrunn: Folkebibliotekstomten. Meddelelser* (3). Trondheim: Riksantikvaren.